

**SZKOŁA PODSTAWOWA
W NOWEJ WSI UJSKIEJ**

**SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
„BEZPIECZNA SZKOŁA”**

Podstawy prawne:

- rozporządzenie MENiS z dnia 31.01,2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226),
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 1 , poz. 209 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz. U. z 1990 r. Nr 30, poz. 179 z późniejszymi zmianami),
- zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1977 roku w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich,
- Statut szkoły.

Program Profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Nowej Wsi Ujskiej uzupełnia program wychowawczy. Celem jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, wzmacnianie czynników ochronnych przy jednoczesnej redukcji czynników ryzyka. Formy i sposoby działań zakresu profilaktyki dostosowane są do wieku uczniów. Program ten kierowany jest do każdego ucznia, zarówno zdolnego jak i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, potrzebującego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz materialnej. Program odpowiada na realne problemy i zagrożenia pojawiające się w szkole, klasie szkolnej i środowisku. Zakładamy, że dzięki naszemu zaangażowaniu każdy z uczniów poradzi sobie w trudnej sytuacji i osiągnie sukces na miarę swoich możliwości.

Założenia szkolnego programu profilaktyki

- aktywizacja i integracja uczniów przy realizacji wspólnych zamierzeń,
- rozwój aktywności uczniów poprzez udział w planowaniu, organizowaniu i przygotowaniu imprez klasowych, szkolnych, wycieczek, wyjść itp.,
- podejmowanie działań na rzecz środowiska szkolnego poprzez udział w pracach zainicjowanych przez samorząd uczniowski, współorganizowanie imprez ogólnoszkolnych, środowiskowych i charytatywnych,
- uczulanie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci i dorosłych,
- włączanie w miarę możliwości rodziców do realizacji zadań wychowawczych,
- udział w konkursach, prezentowanie dorobku na forum szkoły i w środowisku lokalnym,
- stworzenie warunków do rozwoju indywidualnych zainteresowań i uzdolnień uczniów
- dalsze diagnozowanie potrzeb uczniów i wspieranie ich indywidualnych dążeń,,
- dalsze monitorowanie zachowania i przeciwdziałanie niekorzystnym zachowaniom.

Cele szczegółowe programu

- **Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią**
 - Tworzenie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci na drodze i w szkole.
 - Zapoznanie uczniów ze statutem szkoły, programem wychowawczym oraz szczegółowymi kryteriami ocen zachowania.
 - Bezpieczeństwo uczniów podczas przerw i imprez szkolnych.
 - Uwrażliwienie uczniów na zagrożenia podczas drogi do i ze szkoły.
 - Systematyczne uwrażliwianie uczniów na sytuacje stwarzające zagrożenie.
 - Uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia: powódź, pożar, zachowanie na szkolnym korytarzu, szatni, klasie szkolnej, sali gimnastycznej, boisku szkolnym.
 - Uwzględnienie profilaktyki uzależnień: problem narkotyków, dopalaczy, palenie papierosów, picie alkoholu, zachowania agresywne.
- **Ograniczenie zachowań agresywnych i przemocy w szkole**
 - Diagnoza poziomu bezpieczeństwa w szkole.
 - Uświadamianie uczniom, czym jest agresja i przemoc oraz jak sobie z nimi radzić.
 - Wdrażanie działań na rzecz ograniczania agresji i przemocy, kształtowanie umiejętności asertywnych.
 - Kształtowanie umiejętności zastępowania agresji, wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji.
 - Kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo własne i innych. Wzbudzanie empatii, tolerancji i zachowań prospołecznych.
 - Pedagogizacja rodziców.

- **Rozwijanie umiejętności współżycia społecznego**
 - Przedstawienie zasad i reguł współżycia w klasie i szkole.
 - Edukacja prawna uczniów.
 - Uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych.
 - Integrowanie społeczności klasowej i szkolnej.

- **Rozszerzenie działań na rzecz propagowania zdrowego trybu życia**
 - Propagowanie zdrowego trybu życia.
 - Popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
 - Uświadomienie konieczności zachowania higieny i ergonomii pracy.
 - Kształtowanie nawyków dbania o zdrowie i higienę osobistą.
 - Poszerzanie zainteresowań i wiedzy ucznia.

- **Profilaktyka uzależnień**
 - Asertywność.
 - Profilaktyka palenia papierosów.
 - Profilaktyka picia alkoholu.
 - Profilaktyka narkomanii, lekomanii, uzależnienia od komputera.
 - Rozpoznawanie sytuacji domowej wychowanków.
 - Wdrażanie wybranych programów profilaktycznych

- **Podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie motywacji do własnego rozwoju**
 - Uświadomienie uczniowi jego mocnych stron i możliwości.
 - Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów.
 - Wskazywanie pożądanych wzorców zachowań.
 - Zapobieganie nadmiernej absencji uczniów
 - Pomoc uczniom w przezwyciężaniu własnych trudności i ograniczeń.
 - Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i ujawniania swoich uczuć i emocji.

- **Wdrażanie metod radzenia sobie w trudnych sytuacjach**
 - Poszerzenie wiedzy dotyczącej sytuacji trudnych.
 - Wdrażanie metod asertywnych.
 - Umiejętne szukanie pomocy.

Zadania profilaktyczne nauczycieli szkoły podstawowej.

- zwracanie, podczas dyżurów, szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: ubikacje, schody, itp.,
- informowanie na bieżąco wychowawców o niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy agresji, palenia papierosów, spożywania alkoholu czy niszczenia mienia,
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji,
- dawanie przykładów sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Zadania profilaktyczne wychowawców klasowych.

- diagnozowanie i uwzględnianie występowania różnic w dojrzałości dzieci na każdym poziomie nauki a w szczególności rozpoczynających edukację szkolną
- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, pedagoga, dyrektora szkoły,
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.),
- współpraca z rodziną- inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne,
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących palenia tytoniu i picia alkoholu, rozwijania umiejętności interpersonalnych,
- wprowadzanie zajęć redukujących napięcie, relaksacyjnych, zajęć śródlekcyjnych,
- organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce,
- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia.,
- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci,
- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości.

Zadania profilaktyczne rodziców

Mając na uwadze, że wychowanie dzieci to główne zadanie rodziców, a nauczyciele wspierają ich w dziedzinie wychowania, ustalono następujące zadania profilaktyczne dla rodziców :

- każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązek szkolny,
- rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby z pedagogiem szkolnym bądź Dyrektorem Szkoły w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom,
- rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych,
- rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

Formy realizacji programu profilaktycznego

- W realizacji programu łączącego wychowanie, nauczanie i rozwijanie umiejętności psychospołecznych oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów wykorzystuje się:
 - a) przedmioty nauczania,
 - b) godziny do dyspozycji wychowawcy klasy,
 - d) zajęcia sportowe,
 - e) zajęcia pozalekcyjne,
 - f) uroczystości klasowe, szkolne,
 - g) imprezy środowiskowe,
 - h) zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone przez psychologów i pedagogów (trening umiejętności społecznych, zajęcia wyciszające).
- Metody np.: ankiety, rozmowy, obserwacje, wykorzystane w ewaluacji wyników będą z charakteru działań, warunków i okoliczności w których te działania są realizowane.

I. BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
1	Zapoznanie i przypomnienie uczniom zasad poruszania się pieszych na drogach. Praktyczna nauka przechodzenie przez jezdnię. Reagowanie na sygnalizację świetlną.	wycieczki, spacery, godziny wychowawcze, lekcje zajęć technicznych	IX -X	nauczyciele wychowawcy kl. I-VI nauczyciel techniki
2	Zasady zachowania się na przystankach i w środkach komunikacji.	pogadanki	cały rok	nauczyciele wychowawcy, wychowawcy świetlicy
3	Zasady poruszania się po zmroku. Znaczenie odblasków, wyposażenie dzieci w światelka odblaskowe	spotkanie z policjantem	okres jesienno- zimowy	nauczyciele wychowawcy,
4	Przygotowanie do egzaminu na kartę rowerową	lekcje zajęć technicznych	X-V	nauczyciel techniki
6	Udzielanie pierwszej pomocy	spotkanie z ratownikiem, realizacja programu WOŚP „Ratujemy i uczymy ratować”	po ustaleniu	D.Nowak, M.Karabas, R.Luberska, E.Pranke

II. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE I POZA NIĄ

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
1	Zapoznanie uczniów z regulaminami dotyczącymi bezpieczeństwa w szkole. Omówienie praw i obowiązków ucznia	Przedstawienie i omówienie z uczniami statutu i innych wewnętrznych regulaminów na godzinach z wychowawcą	IX	n-le wychowawcy, n-le przedmiotowcy
2	Integracja klasowa i szkolna	zajęcia integracyjne , imprezy klasowe i szkolne	IX, cały rok	n-le wychowawcy, pedagodzy, rodzice
3	Uświadomienie zagrożeń wynikających z niebezpiecznych zabaw	omówienie na godzinach z wychowawcą zasad bezpieczeństwa i wskazywanie zabaw, które są bezpieczne	wg potrzeb	n-le wychowawcy, pedagog
4	Przeciwdziałanie agresji, przemocy psychicznej, wymuszeniom i kradzieżom. Sposoby rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie ze stresem - asertywność.	zorganizowanie spotkań, pogadanek dla dzieci na temat przyczyn i skutków agresji, spotkanie z policjantem nt. „Przestępczość nieletnich i jej prawne konsekwencje”	na bieżąco, w zależności od potrzeb po ustaleniu	n-l wychowawcy, n-le przedmiotowcy, pedagodzy wychowawca kl. VI
5	Wspieranie ucznia w sytuacjach trudnych	indywidualne porady, opieka psychologiczno-pedagogiczna, indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą	wg potrzeb	n-le wychowawcy, pedagodzy

6	Wspieranie dzieci w trudnej sytuacji materialnej i zaniedbywanych środowiskowo	rozmowy indywidualne z wychowawcami, uczniami i rodzicami, współpraca z RR	wg potrzeb	dyrektor, wychowawcy, pedagog, nauczyciele i rodzice
7	Bezpieczeństwo podczas ferii zimowych i wakacji	pogadanki	I, VI	n-le wychowawcy

III. PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
1	Higiena osobista(ciała i ubioru) podstawa mojego zdrowia	pogadanki na lekcjach z wychowawcą, lekcjach przyrody, zajęciach z wychowania do życia w rodzinie	cały rok	n-le wychowawcy, higienistka, n-l WZDR
2	Warzywa i owoce źródłem witamin	udział w programie „Owoce w szkole” – kl. I-III, pogadanki na lekcjach w kl. I-III oraz na lekcjach przyrody i techniki w kl. IV-VI	cały rok	n-le wychowawcy kl. I-III, n-l przyrody i techniki
3	Mleko –podstawowe źródło białka	udział w programie „Szklanka mleka” – kl. I-VI	cały rok	n-le wychowawcy kl. I-VI i przedszkola,

		oraz przedszkole pogadanki na lekcjach przyrody i techniki		n-l przyrody i techniki
4	Przybliżenie zagrożeń związanych z nałogami i uzależnieniami	godziny z wychowawcą pod kątem profilaktyki: pogadanki, filmy, przedstawienia profilaktyczne, konkursy, gazetki klasowe, udział w programie „Siedem kroków”	cały rok XII-II	n-le wychowawcy, higienistka Danuta Nowak Jadwiga Potoczko
5	Kształtowanie umiejętności efektywnego wykorzystania czasu wolnego. Promowanie aktywnego wypoczynku	pogadanki na godzinach z wychowawcą, zajęcia dla uczniów w czasie ferii, wycieczki	cały rok	n-le wychowawcy

IV. WSPIERANIE DZIECKA

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin	Osoby odpowiedzialne
1	Wyrównywanie szans edukacyjnych-praca z uczniem słabym	zorganizowanie zespołów wyrównawczych, praca dydaktyczna w oparciu o opracowane wymagania zgodnie ze wskazaniem poradni	cały rok	dyrektor, n-le wychowawcy i przedmiotowcy, pedagog, logopeda

2	Praca z uczniem zdolnym	zachęcanie do rozwijania uzdolnień i zainteresowań poprzez uczestnictwo w kółkach i innych zajęciach pozalekcyjnych	cały rok	nauczyciele, rodzice
3	Kierowanie uczniów do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych poradni specjalistycznych	uzyskanie pisemnej zgody rodziców na badania ucznia w poradni, pomoc w wypełnianiu wniosków, uzyskanie od rodziców informacji dotyczących wyników badań	wg potrzeb	n-le wychowawcy, pedagog, rodzice
4	Wzmacnianie poczucia wartości uczniów w uświadamianiu im ich mocnych stron	zachęcanie do udziału w: -zawodach sportowych i konkursach organizowanych na terenie szkoły i poza nią, -kółkach zainteresowań, -niesieniu pomocy-pomoc koleżeńska, -pracy Samorządu Szkolnego -zajęciach pozalekcyjnych	cały rok	wszyscy nauczyciele
5	Niesienie pomocy uczniom wymagającym dożywiania oraz wsparcia finansowego	zorganizowanie w szkole dożywiania, wyprawka szkolna	cały rok-wg potrzeb	dyrektor, pedagog, wychowawcy

Ewaluacja programu

Ocena efektów realizacji *Programu profilaktyki szkolnej*, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzonej przez zainteresowane przedmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego. Ocenie poddawane są następujące elementy:

- funkcjonowanie pomocy pedagogicznej,
- tematyka pedagogizacji rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas,
- realizacja zaleceń zawartych w orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz poradni specjalistycznych,
- realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas,
- udział nauczycieli w formach zewnętrznego doskonalenia zawodowego z zakresu profilaktyki,
- problematyka profilaktyki w ramach WDN-u,
- innowacje i projekty wychowawcze w zakresie profilaktyki,
- realizacja programów profilaktycznych,
- występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych,
- występowanie czynników chroniących.

Podstawę dla formułowania ocen realizacji *Programu profilaktyki szkolnej* stanowią: narzędzia stosowane w ramach wewnętrznego mierzenia jakości pracy: sprawozdania z realizacji planów, analizy, dane statystyczne, obserwacje, hospitacje, zapisy w dokumentacji, badania ankietowe, opinie i wnioski, zgłoszone innowacje i projekty działań, programy, scenariusze, itp.

Załączniki

- Procedury postępowania w sytuacji szczególnego zagrożenia.
- Zasady współpracy szkoły z instytucjami wspomagającymi jej działalność wychowawczo-profilaktyczną.
- Ankiety ewaluacyjne